

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομή έτησια: Έν' Ελλάδι φρ. 12. εν τη αλλοδαπή φρ. 20 - Αι συνδρομαί άρχονται από 1 Ιανουαρίου. Ικαστό έτος και εντε έτησια - Γραμμάτων Διευθ.: Έπι τής Λέου. Πανεπιστημίου 39.

18 Δεκεμβρίου 1883

ΓΑΜΟΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΕΡΙΩΠΗΣ

Σημειώσεις εκ του ημερολογίου νεάνιδος.

25 Νοεμβρίου 1882, ώρα τετάρτη.

Σήμερον τὸ πρωὶ εἰς τὰς δέκα ἐπαιδευόμεον μετὴν σοφάτα 25 τοῦ Βετόβεν, ὅταν ἀνοίγη ἔξαφνα ἡ θύρα. Ἦτο ἡ μητέρα! Ἡ μητέρα νὰ ζυπνήσῃ, ἡ μητέρα νὰ σηκωθῇ εἰς τὰς δέκα! Καὶ ὄχι μόνον ἦταν ἔξυπνη, ὄχι μόνον ἦταν σηκωμένη, ἀλλ' ἦταν κ' ἐνδυμένη ἀπ' τὴν κορυφήν ἕως τὰ νύχια μ' ἕνα ἐπανωφόρι εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τὸ καπέλλο εἰς τὸ κεφάλι.

Δὲν ἐνθυμούμην ποτὲ νὰ εἶδα σηκωμένην τὴν μητέρα τοιαύτην ὥραν. Ποτὲ τῆς, τὴν Κυριακὴν δὲν προσθαίνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν σωστὴν τὴν λειτουργίαν ποὺ γίνεται εἰς τὴν μίαν, καὶ προχθὲς γελῶσα ἔλεγεν εἰς τὸν λαμπρὸν ἐκεῖνον ἄββαν Μοντάλ: « Ἡ θρησκεία μας, πανοσιώτατε, θὰ ἦταν τελειοτάτη ἂν ἐκάμνατε μίαν λειτουργίαν καὶ εἰς τὰς δύο. Θ' ἀνέβαλαν μίαν ὥραν ἀργότερα τὰς συναυλίας τοῦ Ὁδείου. Αὐτὸ θὰ μὰς ἔκαμνε τὸν χειμῶνα νὰ περνοῦμε θαυμασίας Κυριακάς. »

Ἄμα τὴν εἶδα λοιπὸν τὴν μητέρα τῆς φωνάζω ἐκπληκτος:

— Καλὲ μαμὰ, ἔξω πᾶς ἀπὸ τώρα;

— Ὅχι, ἔξω ἤμουν κ' ἐπιστρέφω.

— Ἐξω ἦσουν!

— Ναι, κάπου εἶχα νὰ πάγω σήμερα τὸ πρωί. . . Νὰ ταιριαζῶ μαλλιὰ διὰ τὸ κέντημά μου. . . Ἐεύρεις ἐκεῖνο τὸ γαλαζιο ποὺ δὲν εὐρίσκεται.

— Καὶ τὸ εὐρήκεις;

— Ὅχι. . . ὄχι! ἀλλὰ μοῦδωκαν ὑπόσχεσιν πὼς θὰ τὸ εὐρουν. . . καὶ ἐλπίζω. . . αὔριον ἢ μεθούριον τὸ πολὺ. . . νὰ μοῦ τὸ στείλουν δίχως ἄλλο. . .

Ἡ μαμὰ ἐμπέρδευσε τὰ λόγια τῆς καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ στεροφυγίσματα μοῦ εἶπεν ἐπὶ τέλους ὅτι τὸ ἐσπέρας θὰ υπάγωμεν εἰς τοῦ Μερσερέ. . . θὰ κάμωμεν ὀλίγη μουσική. . . Ἡ μαμὰ τὸ εἶξυρε αὐτὸ τρεῖς ἡμέρας τώρα. . . Ἀλλὰ εἶχε λησμονήσει νὰ μοῦ τὸ εἰπῇ.

Δὲν ἐπιᾶσθηκα ἤκουα τί μοῦ ἔλεγεν ἡ μαμὰ, τὴν ἐξήταζα προσεκτικὰ προσεκτικὰ καὶ ἔλεγα μέσα μου:

— Τί θὰ ποῦν ὅλα αὐτὰ; Ἐβγήκεν ἔξω ἀπ' τὰ ἔημερώματα, θέλει νὰ ταιριαζῇ μαλλιὰ, ἀπόψε θὰ υπάγωμεν εἰς τὴν μουσικὴν ἐσπερίδα τοῦ Μερσερέ. . . Τὰ μπερδευσε τὰ λόγια τῆς ἡ μαμὰ, τὰ μπερδευσε.

Ἐγὼ δὲν ἔλεγα λέξιν. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ὁ λόγος τῆς ἡ μαμὰ ἐπροσποιήθη ὅτι τάχα θὰ ἔφευγε κ' ἔκαμεν ὀλίγα βήματα πρὸς τὴν θύραν, ἀπαράλλακτα ὅπως εἰς τὸ θέατρον, ἀλλ' ἔπειτα ἐγύρισεν ὀπίσω καὶ μοῦ λέγει μὲ ὕφος ὅλως διόλου ἀδιάφορον:

— Καὶ τί φόρεμα λογαριάζεις νὰ βάλῃς ἀπόψε;

— Ἀπόψε; δὲν εἰξεύρω. . . Τὸ κόκκινόν μου φόρεμα. . . ἢ τὸ γαλαζιο ἢ τὸ τριανταφυλλί.

— Ὅχι, ὄχι, τὸ τριανταφυλλί σου. Νὰ βάλῃς τὸ γαλαζιο. Σοῦ πῆγαινε μιὰ χαρὰ προχθὲς, εἰς τῆς θείας σου τῆς Κλαρίσσης. . . Κ' ἔπειτα τὸ τριανταφυλλί σου δὲν ἀρέσει τοῦ πατέρα σου, καὶ ἀφοῦ θάλλῃ ἀπόψε μαζί μας εἰς τοῦ Μερσερέ. . .

— Ὁ μπαμπᾶς 'ς τοῦ Μερσερέ! . . .

— Καὶ βέβαια.

— Καὶ ἔξυρει πὼς θὰ παίξωμε καὶ μουσική;

— Τὸ ἔξυρει, ἀλλὰ τί σοῦ φαίνεται παράξενον;

— Τίποτε, μαμὰ, τίποτε.

Καὶ ἡ μητέρα φεύγει, εἰς τ' ἀληθινὰ τώρα. Μένω μόνη. Καὶ χωρὶς στιγμὴν νὰ διστασῶ λέγω μὲ τὸν νοῦν μου:

— Πανδρεῖά μοῦ μυρίζει! πρόκειται νὰ με δεῖξουν εἰς κάποιον, καὶ γι' αὐτὸ ὁ πατέρας ἀναγκάσθηκε νὰ κινηθῇ.

Ὁ μπαμπᾶς, ὁ μπαμπάκης, καλὲ, νὰ δεχθῇ νὰ τὸν σύρῃ ἡ μαμὰ εἰς ἐσπερίδα μὲ μουσικήν! . . Ὁ κόσμος ἐχάλασεν! Ὁ μπαμπᾶς ν' ἀποφασίσῃ νὰ τὸ κάμῃ αὐτὸ, ὁ ὁποῖος τὸ βράδου τρεῖς πράγματα μόνάχα εὐρίσκει ὑποφερτά: τὴν Δέσχην, τὴν Ὀπερα εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ χοροῦ καὶ τὰ μικρὰ θέατρα, τὰ θέατρα ὅπου πᾶν διὰ νὰ γελᾶσουν, ὅπου διασκεδάζουν, τὰ θέατρα ὅπου δὲν εἰμποροῦμεν ἡμεῖς, αἱ δεσποινίδες, νὰ πᾶμε, τὰ θέατρα ὅπου θὰ περάσω τὴν ζωὴν μου, ὅταν ὑπανδρευθῶ.

Ναι, διὰ νὰ με ἰδῇ κάποιος γίνονται ὅλα

αὐτὰ, εἶμαι βεβαία. Καὶ τί ἀνησυχία! ἡ μαμὰ ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τῶρα εἶνε 'σὲ μιὰ κατάστασι 'σὲ μιὰ κατάστασι, 'σὲ μιὰ κατάστασι! Δὲν ἔβαλε μπουκιά 'ς τὸ στόμα τῆς. Δὲν τὴν χωρεῖ ὁ τόπος. Ἐγραψεν εἰς τὴν κυρίαν Μονὲλ νὰ ἔλθῃ ἡ ἰδία ἀπόψε νὰ μὲ κτενίσῃ. Ἐπιθεώρησε προσεκτικὰ τὸ γαλαζιὸν μου φόρεμα. Μὲ κυττάζει, μ' ἐξετάζει, μὲ μίαν πρυσοχὴν ὅπως διόλου ξεχωριστήν. . . Καὶ ἔβγαλε μίαν φωνὴ ἀπελπιστικὴ ἅμα ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ χαριέστατόν μου πρόσωπον ἐχάλασε κάπου.

— Τί εἶν' αὐτὸ πού ἔχεις ἐκεῖ; ἐφώνησε.

— Ποῦ; καλὲ μαμὰ;

— Ἐπὶ τὴν ἄκρη τῆς μύτης σου.

— Ἐχω κάτι τι 'ς τὴν ἄκρη τῆς μύτης μου! ἀλήθεια;

— Ναί, ἕνα τρομερὸ γρατσούνισμα.

Τὰ ἐχρειασθήκα κ' ἐγὼ ὀλίγον καὶ ἔτρεξα εἰς ἕνα καθρέπτην. Ἀνέπνευσα. . . Δὲν ἦτο τίποτε ἕνα μικρὸ σημαδάκι πού μου τῶκαμε τὸ νύχι τοῦ Μπόμπ, ἕνα τριανταφυλλένιο σημαδάκι τὸ ὁποῖον ἐξηλείφθη σχεδόν. Δὲν θὰ μείνῃ τίποτε ἕως τὸ βράδυ. Ἄλλ' εἰς τὰ μάτια τῆς μαμᾶς φαίνεται ὡσάν φρικτὴ πληγὴ. Ποτὲ ἡ ἄκρη τῆς μύτης μου δὲν εἶδε τόσον συγκινητικὰς περιποιήσεις. Ἡ μαμὰ μὲ ἠνάγκασε νὰ περάσω τὴν μισὴν ἡμέραν ἀκίνητος εἰς ἕνα καναπέ μὲ πανιὰ βρεγμένα μὲ κρύο νερόν, ἔβαλμένα ὡσάν ὀμματουάγια εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἄκραν τῆς μύτης μου.

Ἡ καυμένη ἡ μαμὰ. Ἐχει μιὰ τέτοιαν ἐπιθυμίαν νὰ μὲ ἰδῇ ὑπανδρευμένη! Ἄλλ' αὐτὸ εἶνε φυσικώτατον. Εἶνε πολὺ ὠραία ἀκόμη ἡ μαμὰ, κάμνει πολλὴν ἐντύπωσιν τὴν νύκτα καὶ δὲν τῆς ἀρέσει διόλου νὰ σέρνῃ μαζί τῆς εἰς τὰς συναναστροφὰς μιὰ τὴν ἄλλη. Κ' ἐγὼ λυπούμαι, ἐννοῶ ὅτι τὴν κάμνω νὰ φαίνεται πλέον γραῖα ἀφ' ὅ,τι εἶνε, καὶ δι' αὐτὸ ἅμα πᾶμε κάπου μαζί τὸ ἑσπέρας κράκι εἰς τὴν στιγμὴν τὴν παραιτῶ καὶ οἰκονομῶ τὰ πράγματα, ὥστε νὰ τὴν ἀπαντῶ ὅσον εἰμπορῶ ὀλιγώτερον. Κάμνομεν ταῖς δουλίτσαις μας, δίχως νὰ στενοχωροῦμεθα ἢ καθεμία χωριστά.

Ἡ καυμένη ἡ μαμὰ! Τί καλὴ ποῦ εἶνε! Εἶνε κάμποσες μητέρες πού σπρώχνουν τὰς κόρας των νὰ ὑπανδρευθῶν, εἰς μίαν στιγμὴν, εἰς τὰ τυφλά. Ἡ μαμὰ δὲν ταῖς ὁμοιάζει. Εἰξεύρει πῶς δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνας πού ἀποφασίζουν ἔτσι ἄσκεπτα. Δὲν εἶνε παιζὲ γέλασε ὁ γάμος. Ὅποιος τὴν πάθει, τελείωσε, τὴν ἔπαθε διὰ πάντα. Ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπον νὰ συλλογισθῇ κανεὶς. Ἐγὼ ἐννοῶ νὰ ὑπανδρευθῶ σοβαρὰ. Δὲν θὰ κάμω ὡσάν ἐκείνας πού τρελλαινόνται μὲ τὸ πρῶτον βλέμμα διὰ κάποιον ξανθὸν ἢ μελαγχροινὸν κύριον, καὶ τὴν νύκτα εἰς τὸ γύρισμα λέγουν εἰς τὰς μητέρας των: Μαμὰ αὐτὸν ἀ-

γάπησα, μαμὰ αὐτὸν θέλω! Ὅχι, δὲν πρέπει νὰ ἐρωτοκυτηθῶ. . . Καὶ δὲν θὰ ἐρωτοκυτηθῶ! Τὴν περασμένην ἄνοιξιν ἀπέρριψα πέντε, καὶ ἦσαν καὶ οἱ πέντε πολὺ καθῶς πρέπει γαμβροί, ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὰ προσόντα ἐκεῖνα τῆς καταγωγῆς, τῆς περιουσίας καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως, τὰ ὁποῖα, μοῦ φαίνεται, ἔχω δικαίωμα ν' ἀπαιτῶ. Εἰς τὴν ἐστρατείαν τοῦ χειμῶνος τῶρα θὰ δεῖξω τὴν ἰδίαν ἀπάθειαν καὶ τὴν ἰδίαν φρόνησιν. Ἀκόμη δὲν ἔχω τὰ εἰκοσί μου. Εἰμπορῶ νὰ περιμένω.

Ἄλλως τε ἀπὸ σήμερον εἶμαι εὐχарιστημένη, πολὺ εὐχарιστημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν μου. Δὲν μ' ἔβλαψε διόλου ἡ ταραχὴ τῆς μητέρας καὶ σήμερον, ὅπως πάντα, ἦσυχια, ψυχρὰ ψυχρὰ τακτοποιῶ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐντυπώσεών μου.

Τὴν ἡμέραν ὅπου ἔκλεισα τὰ δεκαοκτὼ εἰς τὴν πρῶτην σελίδα τοῦ σημειωματαρίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἔχω διπλοκλειδωμένον, εἶχα γράψῃ αὐτὰς τὰς ἀπλὰς λέξεις:

Ὁ Γάμος μου.

Καὶ ἕως τῶρα τὴν ἔχουν πάθει πέντε! Ἀπόψε εἶμαι βεβαία, εἶνε ἡ σειρά τοῦ ἔκτου ὑποψηφίου. Ποιὸς εἰξεύρει καὶ ἂν δὲν εἶνε πεπρωμένον νὰ γείνῃ αὐτὸς ὁ ταπεινὸς καὶ εὐπειθέστατος αὐθέντης καὶ κύριός μου.

Ἄς ἐτοιμασθῇ, γιὰ καλὸ γιὰ κακὸ, διὰ τὴν πλέον αὐστηρὰν καὶ τὴν πλέον λεπτομερεῆ ἐξέτασιν!

Δὲν εἶμαι ὡσάν τὴν μαμὰν ἐγὼ! Δὲν τὰ χάνω!

26 Νομβρίου, τέσσαρες ὥραι.

Καλὰ τὸ εἶχα καταλάβει ἐγὼ! Ἦτο ὁ ἕκτος! . . . Ἄλλὰ μὲ τὴν τάξιν, καὶ ἂς σημειώσωμεν λεπτομερῶς τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ γεγονότα τῆς χθεσινῆς ἑσπέρας.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἀναβαίνομεν νὰ ἐνδυθῶμεν, ἡ μητέρα κ' ἐγὼ. Ἐβαλα ὅλα μου τὰ δυνατά. Μόλις μετὰ μισήμιση ὥραν κατέβηκα. . . Εἰς τὴν ἐπιστροφήν εὐρίσκω ὅλας τὰς θύρας ἀνοικτάς, καὶ ἐνῶ δίχως θόρυβον ἐπλησίαζα εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀκούω τὸν μπαμπᾶ νὰ λέγῃ τῆς μαμᾶς:

— Λοιπὸν νομίζετε ὅτι εἶνε ἀνάγκη; . . .

— Ἀπόλυτος ἀνάγκη. . . πρέπει ν' ἀλλοθετῆς δίχως ἄλλο εἶνε ἀπαραίτητον νὰ εἰσθε ἐκεῖ.

Ὁ πειρασμὸς ἦτο μεγάλος. Σταματῶ. . . Ἀκροάζομαι. Δὲν ἦτο λιγὰς δικαίωμα μου νὰ κούσω; εἰμποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ ἀδικησία πλέον συγχορευμένη ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου;

— Διατί εἶνε ἀπαραίτητον; ἀπεκρίθη ὁ μπαμπᾶς. Τὸν γνωρίζω αὐτὸν τὸν νέον. Τὸν ἔχω ἰδῆ πολλὰς φάρας εἰς τὴν Δέσχην. . . ἕνα βράδυ μάλιστα ἐπαιξα μαζί του οὕτω. . . Δὲν παίζει ἄσχημα. . . Εἶδε χθὲς ἐφιππον τὴν Εἰ-

ρήνην, και τοῦ ἐφάνη θελατικωτάτη. Πολὺ καλὰ. Τί μ' ἀνακατεύετε ἐμένα εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα; Αὐτὰ εἶνε ἰδική σας δουλειά... ἰδική σου και τῆς Εἰρήνης.

— Πρέπει νὰ ἔλθετε, σὰς βεβαιῶ ὅτι τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἐθιμοταξία...

— Καλὰ... καλὰ... θὰ ἔλθω... θὰ ἔλθω.

Κ' ἔπειτα σιωπῇ.. Τίποτε πλέον! ἐπερίμενα τὸ ὄνομα. Τσιμουδιά. Ἡ καρδιά μου ἐπηδοῦσε εἰς τὸ στῆθός μου... και ὅπως ἤμουν κάπως σφιγμένη, πολὺ σφιγμένη μάλιστα, τὴν ἀκουα καθκρὰ νὰ κάμη τικ τὰκ, τικ τὰκ. Μένω αὐτοῦ δύο ἢ τρεῖς λεπτά. Ἀφοῦ δὲν ἤθελαν νὰ μοῦ εἰποῦν τίποτε ἔπρεπε νὰ κάμω πὼς δὲν εἰξεύρω τίποτε.

Εἶξευρα ἐν τούτοις κάτι τι, και κάτι τι σπουδαῖον. Εἶνε μέλος τῆς Λέσχης. Εἰς αὐτὸ ἐπιμένω περισσότερο παρὰ εἰς κάθε ἄλλο. Ἄν διδῶ τόσον μεγάλην σημασίαν, εἰς αὐτὸ πταίει ὁ μπαμπᾶς. Κατὰ τὴν ιδέαν του ὅποιος δὲν πηγαίνει εἰς τὴν Λέσχην, εἶνε ὡς νὰ μὴν ὑπάρχη. Μ' αὐτὰς τὰς ιδέας ἀνεστράφηκα. Ὁ ἀνδρας μου θὰ εἶνε μέλος τῆς Λέσχης!

Ἀναχωροῦμεν και οἱ τρεῖς μας με τὴν ἀμαξάν, ὁ μπαμπᾶς σκυθρωπός, σιωπηλός, ἡ μαμά εἰς τὴν κατάστασιν ὅπου ἦτο. Ἐγὼ κάμνω τὴν ἀπαθῆ, ἀλλὰ κατὰ βᾶθος με δαιμονίζει κάτι τι. Διατί αὐτὰ τὰ μυστικά; Αὐτός ὁ κύριος με εἶδε χθὲς ἔριππον!... Καλοσύνη του ποῦ μ' ἤυρε θελατικωτάτην! Αὐτὸς ἀρά γε ἐζήτησε νὰ με ξανκιδῆ εἰς τὸ φῶς και δεκοιλτέ; Αὐτὰ ὅλα δὲν μοῦ φαίνονται σωστά. Ἐπρεπε νὰ τὸν φέρουν ἐμπρός μου νὰ τὸν ὑποβάλλω εἰς ἐξετάσεις αὐτὸν τὸν νέον πρῖν τοῦ κάμουν τὴν τιμὴν νὰ με παρουσιάσουν με τέτοιαν ἐλευθεριότητα εἰς αὐτὸν και πεζὴν και ἔφιππον... Τέλος πάντων!!!

Εἰς τὰς δέκα και μισὴν φθάνομεν εἰς τοῦ Μερσερέ. Ἄλλοίμονον! ὁ καυμένος ὁ μπαμπᾶς! ἦταν σωστὴ μουσικὴ ἔσπερις! και αἱ μουσικαὶ ἔσπεριδες εἶνε κάτι βαρὺ δι' ἕναν ποῦ δὲν ἔχει συνειθίσει εἰς αὐτὴν τὴν διασκέδασιν... Μία τετραφωνία... και τὰ πλέον κλασικὰ κομμάτια.

Κόσμος ὀλίγος... Καμμιά εικοσαριὰ ὄλοι κι' ὄλοι. Παράξενη ἔσπερις, ἡ ὁποία ἐνωιωθες ὅτι νῦτο σχεδιάσθη γρήγορα γρήγορα, ἐκ τοῦ προχείρου: οἱ προσκεκλημένοι δὲν ἐγνωρίζοντο ἀναμεταξύ των! οἱ Μερσερέ εἶχαν προσκαλέσει και τὸν ἀρχιτέκτονα των και τὸν συμβολαιογράφον των, μόνον και μόνον διὰ νὰ γεμίσουν τὸ σπίτι, διὰ ν' αὐξήσουν τὸν ἀριθμὸν τῶν προσκεκλημένων.

Διότι εἶνε τρομερὰ δύσκολον νὰ ὀργανίσης, νοέμβριον μῆνα, ἔσπεριδα ποῦ ν' ἀξίζη τὸν κόπον. Εἶνε τόσον ὀλίγος κόσμος εἰς τὸ Παρίσι!.. Εἶνε και εἰς ἡναγκασμένους διὰ φιλικὴν ἐντελῶς συναναστροφὴν νὰ εὐχαριστῆται με ἀνθρώπους,

τοὺς ὁποίους μὸλις θὰ ἐλογάριαζε νὰ προσκαλέσῃ εἰς μεγάλας συναναστροφάς.

Φθάνομεν ὅταν ἐπαίζαν τὸ ἀντάρτε μιὰς σονάτας, ὥστε ἐμβαίνομεν εἰς τὴν αἴθουσαν σιγὰ σιγὰ και κρυφά. Πηγαίνω και χώνομαι εἰς μίαν γωνίαν και ἀπ' ἐκεῖ γρήγορα, με ἐν βλέμμα, ἐξετάζω τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Κάμποσοι γέροι και μισόγεροι μαραμένοι. Τίποτε δι' ἐμέ. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀντικρυνὴν γωνίαν κάθηνται τέσσαρες νέοι, και οἱ τέσσαρες ἀγνωστοί. Δὲν ἐπιτρέπεται πλέον δισταγμός! Αὐτοῦ εἶνε ὁ ἐχθρός!

Ναι, ἀλλὰ ποῖος εἶνε ἀπὸ ὅλους των; και τὸ βλέμμα μου πηγαίνει ἴσια πρὸς τὸν μικρὸν σωρὸν, τὸν ὁποῖον σχηματίζουν οἱ νέοι. Ἄλλ' ἀναγκάζομαι νὰ χαμηλώσω τὴν μύτη μου πολὺ γρηγορότερα παρὰ ὅσον τὴν ἐσήκωσα. Και οἱ τέσσαρες μ' ἐκύτταζαν με ὀλοφάνερην περιέργειαν και εὐχαρίστησιν. Ἀφίνω νὰ προχωρῆ ὀλίγον ἡ σονάτα και ἐπαναλαμβάνω τὸ πείραμα... Τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα!.. Και πάλιν τὰ τέσσαρα ἐκεῖνα ζευγάρια ὀμμάτια ἐπάνω μου εἶνε στυλωμένα... και τὸ ἴδιον πολλὰς φορὰς.

Δὲν ἤμουν, νομίζω, ἀναξία τῆς προσοχῆς ἐκείνης. Ἦμουν εὐμορφη, πολὺ εὐμορφη. Ἡ ἐξοχὴ με ὠφέλησε λαμπρὰ ἐφέτος. Μ' ἐπάχυνε λιγάκι, ὄχι παρὰ πολὺ, σωστά ὅσον ἔφθανε... Ἡ Βιργινία ἡ θαλαμηπόλος μου, μοῦ τὸ ἔλεγε χθὲς βράδῃ, ἐν ᾧ μ' ἐφοροῦσε τὸ φόρεμά μου: Ἄχ! κυρία, δὲν ἔξεύρετε πόσον ἐκερδίσατε αὐτὸ τὸ καλοκαίρι; ἀλλὰ ἡ Βιργινία ἠπατάτο ἡ κυρία τῆς τὸ εἶξευρε πολὺ καλὰ. Πρῶτα πρῶτα ἐκεῖνος ποῦ ἐνδιαφέρεται τὰ μανθάνει τέτοια πράγματα.

Τέλος τῆς τετραφιδίας. Ἐπειτα μικρὸς θόρυβος. Δὲν βαστῶ πλέον. Παίρω μαζί μου τὴν μαμὰν εἰς μίαν ἄκραν και ἐκεῖ τῆς λέγω:

— Μαμά, σὲ παρακαλῶ, δεῖξέ μου τον.

— Πὼς; κακοκόριτσο, τὸ ἐμάντευσε;

— Ναι, ναι τὸ ἐμάντευσα... Ἄλλὰ δεῖξέ μου τον γρήγορα, γρήγορα. Ἡ μουσικὴ θὰ ξαναρχίσῃ πάλιν.

— Ἄς εἶνε λοιπὸν, εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὑψηλός, ὁ μελαγχροινός, πρὸς τ' ἀριστερὰ, κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Μερσερέ... αὐτὸς ποῦ σὲ κυττάζει...

— Δὲν με κυττάζει αὐτὸς μονάχα. Με κυττάζουν ὄλοι τους, ὄλοι, ὄλοι.

— Δὲν σὲ κυττάζει πλέον... Ἄ! πλησιάζει τὸν πατέρα σου, τοῦ ὀμιλεῖ.

— Δὲν εἶνε κακός.

— Και βέβαια δὲν εἶνε.

— Τὸ στόμα του μονάχα πολὺ μεγάλο... .

— Δὲν μοῦ φαίνεται.

— Ὡ! ναι, μαμά!... Ἄλλὰ τὸ σύνολόν του ὑποφέρεται.

— Και ἂν εἶξευρες ἀκόμη... Εἶνε και ἀπὸ

γένος, ἔχει καὶ περιουσίαν, ὅ,τι καὶ ἂν θελή-
σης! Εἶνε μία εὐκαιρία τόσον ἔκτακτος. . .

— Καὶ πῶς τὸν λέγουν;

— Κόμητα Μαρτέλ-Σιμιώζ. . . Μὴ κυττά-
ζης πλέον. Ἀρχίζει νὰ σὲ κυττάζῃ πάλιν. . .
Ναί, εἶνε ἀπὸ τὴν οἰκογενεῖαν τῶν Μαρτέλ-
Σιμιώζ, καὶ οἱ Μαρτέλ-Σιμιώζ εἶνε ἐξάδελφοι
τῶν Λανδρῆ-Σιμιώζ καὶ τῶν Μαρτέλ-Ζογ-
ζάκ. . . Ὡστε βλέπεις, ὅτι οἱ Μαρτέλ-Σι-
μιώζ. . .

Εἷς ἀπὸ τοὺς μουσικοὺς κάμνει τὰς τὰς ἐ-
πάνω εἰς τὸ μικρὸν του ἀναλογεῖον. Καὶ κό-
πτεται ἔς τὴ μέση ὁ χεῖμαρρος τῆς εὐγλωτ-
τίας τῆς μαμάς. . . Καθήμεθα. . . Τώρα παί-
ζουν Μόζαρτ. . . Ξαναχώνομαι εἰς τὴν μικρὰν
μου γωνίαν καὶ βυθίζομαι εἰς βαθεῖας σκέψεις.
Πρέπει νὰ εἶνε ἔκτακτη αὐτὴ ἡ τύχη, διότι ἡ
μητέρα εἶνε εἰς ἀληθῆ ἐξάψιν. . . Κόμησσα τοῦ
Μαρτέλ-Σιμιώζ. Δύο ὀνόματα. . . Τὸ ὄνειρόν
μου! Νὰ ἔχω δύο ὀνόματα! . . . Θὰ ἐπρωτι-
μοῦσα νὰ ἐγινόμην δούκισσα, ἐννοεῖται ἀλλὰ
εἶνε τόσον ὀλίγοι δούκες, ἀληθεῖς δούκες, ἀδια-
φιλονεικῆτοι δούκες — εἰκοσι δύο νομίζω εἶνε
ὅλοι — ὥστε εἶνε χίμαιρα καὶ νὰ μοῦ περῶ
ἀπὸ τὸν νοῦν. Ἄς εἶνε λοιπὸν καὶ κόμησσα!
Κόμησσα τοῦ Μαρτέλ-Σιμιώζ. . . Τὸ ὄνομα εἶνε
εὐμορφον. . . Τὸ λέγω μέσα μου. . . Δὲν ἀκούω
διόλου τὴν τετραψῆδιαν τοῦ Μόζαρτ. . . Ἀλη-
θινὰ Μόζαρτ παίζουν τὰ δύο ἐκεῖνα βιολία
αὐτὰ τὸ ὑψίφωνον καὶ αὐτὸ τὸ μπάσσο; Τὰ με-
γάλα ὄργανα μοῦ παίζουν ἕνα σκοπὸν τοῦ ὁ-
ποίου ἡ ἐψῶδῆ εἶνε :

Ἡ κυρία κόμησσα τοῦ Μαρτέλ-Σιμιώζ. . .

Τὸ ὄνομα ἔχει τόσον μεγάλην σημασίαν τὸ
ὄνομα! Καὶ αὐτὸ ταιριάζει ὥραϊα μὲ τὸν τί-
τλον του. Διότι διὰ τὸν τίτλον μοῦ συμβαίνει
ὅ,τι καὶ διὰ τὴν Λέσχην. Μοῦ χρειάζεται εἶ-
νας τίτλος. Νὰ μείνω ἔτσι, νοικοκυρὰ, δίχως
ἀριστοκρατορικὸν ὄνομα μοῦ εἶνε ἀδύνατον καὶ
ἂν μοῦ προσφέρουν περιουσίαν τῶν παραμυθίων
τῆς Χαλιμάς. Καλλίτερα νὰ πάρω ἕνα ἀπὸ
τοὺς Ἰταλοὺς ἐκεῖνοὺς πριγκίπωνας ποὺ εἶνε δέ-
κα εἰς τὸν παρῶ. Θὰ εἶμαι πριγκίπισσα τοῦλάχιστον!
Κόμησσα τοῦ Μαρτέλ-Σιμιώζ! Ναί,
ἐτελειώσε, τὸ ὄνομα ἔγινε δεκτὸν!

Ἄλλη ταρχαχὴ πάλιν κατόπιν ἀπὸ τὴν τε-
τραψῆδιαν ὁ μπαμπᾶς πηγαίνει πρὸς τὴν μα-
μὰν ὅπως κ' ἐγώ. Μόλις ἔφθασεν ἡ μαμά, τῆς
ὁποίας ἡ ἐξάψις ηὔξανε ὅσον ἐπήγαγε, μοῦ
λέγει:

— Τὰ πράγματα προχωροῦν μὲ καταπλη-
κτικὴν ταχύτητα. . . Ἐξήγησε νὰ συστηθῆ εἰς
ἐμὲ καὶ ὁ πατέρας σου παρετήρησεν ὅτι ἡ φω-
νή του ἔτρεμε. . . Δὲν εἶν' ἔτσι, φίλε μου;

— Ναί, ἀποκρίνεται ὁ μπαμπᾶς ἡ φωνὴ
του ἔτρεμε. . .

— Ὁ πατέρας σου θὰ μὲ τὸν ἔξαναφέρῃ πάλιν.

Ἄν δὲν σοῦ ἀρέσῃ μὴ μείνης πλησίον μου. Ἄν
σοῦ ἀρέσῃ, μείνε.

— Θὰ μείνω, μαμά; ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν
νὰ μ' ἀφήσῃς καιρὸν νὰ σκεφθῶ. . . Μοῦ ἔχεις
ὑποσχεθῆ νὰ μὴ μὲ παραπάρῃς μὲ τὴ βία. . .

— Σ' ἀφίνω ἐλεύθερη; ἀλλ' ἀκουσέ με: εἶνε
ἔκτακτος γαμβρός. Ἄν ἐγνώριζες τοὺς συγγε-
νεῖς, τὰ συμπεθερεῖά των. . . Ἡ μητέρα του
ἦτο κόρη τοῦ Πρεσινῆ Λαρός! Ἄκους, κόρη
τοῦ Πρεσινῆ Λαρός!

— Ναί, μαμά, ἀκούω.

— Καὶ οἱ Πρεσινῆ Λαρός τοὺς περνοῦν ὁ-
λους εἰς τὴν καταγωγὴν, ὅλους.

— Πειὸ ἦσυχά, μαμά, πειὸ ἦσυχά! . .

Ὁ πατέρας ἐπήγε νὰ τὸν φέρῃ. . . Τὸν φέρει
καὶ τότε, ἀνάμεσα εἰς δύο κομμάτια μουσικῆς,
οἱ τέσσαρές μας ὠμιλήσαμεν ὀλίγον. Ἦτο συγ-
κεκινημένος, ἦτο ὀλοφάνερρον. Αὐτὸς ποὺ ἀπὸ
μακρὰν εἶχε τόσον θάρρος νὰ μὲ κυττάζῃ, ἀπὸ
κοντὰ δὲν εἶχε πλέον διόλου. Ἐγὼ λοιπὸν δι-
ηύθυνα τὴν συνδιάλεξιν καὶ μὲ πολλὴν ἐπιδε-
ξιότητα, διότι ἀνάμεσα ἀπὸ τὰς καταναγκα-
στικὰς τετριμμένας φράσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἔχη
πάντοτε μία συνδιάλεξις ἀνθρώπων τῆς τάξεώς
μας, κατῶρθωσα νὰ μάθω εἰς δέκα λεπτὰ ὅ,τι
μοῦ χρειάζετο νὰ μάθω πρὶν ἀφήσω νὰ προ-
χωρήσουν περισσύτερον τὰ πράγματα.

Ἀπὸ ὅλα περισσύτερον ἀγαπᾷ τὸ Παρίσι. . .
Ὅπως κ' ἐγώ. . . Τὸν πιάνει πλήξις εἰς τὴν ἐ-
ξοχίην. . . Τὸ ἴδιο κ' ἐμένα. . . Διασκεδάζει εἰς
τὰ λουτρά τῆς Τρουβίλ. . . Ἀπαράλλακτα ὅ-
πως κ' ἐγώ. . . Δὲν τοῦ ἀρέσει διόλου τὸ κυνη-
γι. . . Τὸ κυνηγι! τὸ μαρτύριον τῶν γυναικῶν,
τὸ κυνηγι ποὺ μᾶς παίρνει τοὺς ἀνδρας μας
καὶ τοὺς φίλους των μία ὀλόκληρη ἡμέρα καὶ
μᾶς τοὺς δίδει ὀπίσω τὸ βράδυ, ἀποκαμωμέ-
νους, ἀφανισμένους, ἀποκτηνωμένους.

Ἄλλ' ἂν δὲν ἀγαπᾷ τὸ κυνηγι ἀγαπᾷ τὰ ἄ-
λογα. . . ὅπως κ' ἐγώ; καὶ δὲν εἶνε αὐτὰ μόν-
νον ἔχει ὅλως διόλου ἐλεύθερον τὸν καιρὸν του,
τὸν ἑαυτὸν του, τὴν περιουσίαν του. Οὔτε πα-
τέρα, οὔτε μητέρα. . . Κανένα, μόνον ἕνα ἀ-
δελφὸν μικρότερόν του, ἐβελοντὴν εἰς ἕν συν-
ταγμα τοῦ πυροβολικοῦ—καὶ μίαν θεῖαν πλου-
σιωτάτην, πολὺ ἡλικιωμένην, δίχως παιδιὰ.
Λοιπὸν εἶνε ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας του. Τὸ
μέγαρον καὶ αἱ γαῖαι τῶν Μαρτέλ-Σιμιώζ εἶνε
ιδιὰ του. Εἶνε κάπου εἰς τὴν Βανδέαν. Ἐν-
νοεῖται οἰκοθεν ὅτι δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ὑπάγω
νὰ θάπτωμαι εἰς τὴν Βανδέαν, καθὲ χρόνον, ἔξ
ἢ ὀκτῶ μῆνας. . . Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, πρέπει κα-
νεῖς νὰ ἔχη γαίας. . . Δὲν μοῦ φαίνεται ἀσχη-
μη ἡ Βανδέα. Ἡ Βανδέα ἔχει τὸν καλλίτερον
ἄερα ἀπὸ ὅλας τὰς γαίας.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔμαθα εἰς δέκα λεπτὰ, τὸ
πολὺ πολὺ εἰς ἕν τέταρτον. . . διότι ἡ κυρία
Μερσερὲ, βλέπουσα ὅτι καὶ οἱ τέσσαρές μας εἶ-

χαμεν σπουδαίαν όμιλίαν — οί τέσσαρες μας, εϊμπορώ νά εϊπώ : οί τρεις μας. . . ό μπαμπάς δέν έλεγε τίποτε, — οί τρεις μας. . . εϊμπορώ νά εϊπώ : οί δύο μας, ή μαμα δέν έλεγε μεγάλα πράγματα. . . λοιπόν ή κυρία Μερσερέ έσκέφθη νά παρατεϊνή τό μεταξύ των δύο τραωδιών διάστημα.

“Όλας αυτές τας πληροφορίας τας έλαβα με τον πλέον εύκολον, τον πλέον φυσικόν τρόπον, με μίαν στροφήν που έδιδα εις την όμιλίαν, χωρίς νά κάμω καμμίαν έρώτησιν. Ή μαμα μου έλεγε σήμερα τό πρωί ότι χθές βράδυ ήμουν φρικώδης ως προς την άταραξίαν και την άπάθειαν. ‘Αμή πώς ; έχω κ’ έγω τό πρακτικόν μου μέρος. Ένωώ νά διαθέσω την ζωήν μου με μερικους άμεταβλήτους όρους άνεξαρτησίας και ασφαλείας. Δέν εϊμπορεί νά υπάρξη εύτυχία δίχως αυτό, δέν εϊμπορεί νά υπάρξη έρωσ, τίποτε, τέλος, τίποτε!

Και λοιπόν δέν έχομε πενθεράν. Δέν εϊξεύρω τί θάδινά δια νά μήν έχω πενθεράν. Νά μήν έχω μαλώματα, καυγάδες. Δίχως πενθεράν εϊνε ιδικό σου όλο τό νοικοκυριό σου, και πρώτα πρώτα ό άνδρας σου.

Δι’ αυτό δέν ήθέλησα νά πάρω, την περασμένην άνοιξιν, τον Μαρκήσιον του Μαριλιάν, τον ένα από τους πέντε! Και όμως τί χαριτωμένος και άστειος και ζωηρός που ήτο! Και πώς θα τον αγαπούσα με όλην μου την καρδίαν! . . . Είχα μάλιστα άρχίσει. . . ‘Αλλ’ άμα είδα την μητέρα του. . . έσταμάτησα.

Μιά μητέρα τρομερά, σκυθρωπή, αυστηρά, που την έπιασεν εις τας γεράματα της μία άγρία εύλάβεια και άπαιτούσεν από την νύμφην της νά υπάγη νά ταφή μαζί της, όκτώ μήνας σωστούς, εις τό βάθος της Βρετάνης. Εϊνε οικονομία αυτό, τό ζεύρω. . . άλλά τί σκλαβιά. ‘Από την άλλην ήμέραν του γάμου, μόλις έπαυσε νά εϊσαι μικρά κόρη, νά ξαναγείνης!... Τότε λοιπόν προς τί νά υπανδρευθώ;

Που ήμουν ; Δέν ένθυμούμαι τίποτε πλέον... ‘Α! τό ένθυμήθηκα... Ή μουσική άρχίζει πάλιν. Εϊνε τό τελευταίον κομμάτι. Καθήμεθα εις την γραμμην κατά την εξής τάξιν : εγώ... ή μαμα... ό μπαμπάς... και εκείνος. ‘Έχει κανεις παραδόξα προαισθήματα. Μόλις ήτο μία ώρα όπου τον είδα πρώτην φοράν και όμως έφαινόμεθα ήδη ώσαν νά εκάμαμε μίαν οικογένειαν οί τέσσαρες μας, έτσι άραδειασμένοι εις τας καθέκλας μας.

Μας επαιζαν κατά σειράν πολλά βάλς του Μπετόβεν, με διακοπή ενός λεπτού μόνον από τό ένα εις τάλλο.

Εις την πρώτην διακοπήν ή μαμα μου λέγει : — Δι’ λοιπόν τώρα που τον είδες, που του ώμίλησες . . . ή έντύπωσίς σου ;

— ‘Η ίδια, μαμα.

— Καλή ;

— “Όχι, κακή.

— Λοιπόν ό πατέρας σου εϊμπορεί νά τον προσκαλέση εις γεύμα.

— Καλέ, μαμα, διατί τόση βία ;

— Εϊμεθα άναγκασμένοι νά κάμωμεν πολύ γρήγορα.

— Διατί ;

— Διότι. . . άλλά σιωπή! . . . Ξαναρχίζει ή μουσική.

‘Έχω μίαν περιέργειαν, μίαν περιέργειαν. . . Ποιός ό λόγος που θέλουν νά τά τελειώσουν γρήγορα ; . . Εϊμαι καταθυμωμένη. Μου φαίνεται πώς θέλουν νά με παραδώσουν όπως κι’ όπως εις αυτόν τον κύριον. . . Θέλω γρήγορα, γρήγορα νά μάθω τί τρέχει. . . Αίώνιον μου φαίνεται αυτό τό μικρό βάλς! Τέλος πάντων, δόξα σοι ό Θεός, νά, ή δευτέρα διακοπή. ‘Εξακολουθώ την όμιλίαν.

— Μαμα, εξήγησέ μου.

— Δέν εϊμπορώ τίποτε νά σου εξηγήσω τώρα. . . θέλει πολλή ώρα. Εις τό σπίτι, σε όλίγον, θα σου τά εϊπώ όλα. ‘Αλλά πρέπει δίχως άλλο νά τον προσκαλέσωμεν άπόψε. . . Λεπτόν δέν έχομεν νά χάσωμεν. Ναι ή όχι, θέλεις ;

— Μητέρα, με πιέζεις, επηρεάζεις την γνώμην μου.

— Δέν σου επηρεάζω τίποτε, και πάλιν εϊσαι έλεύθερη.

— Τότε ως εϊνε.

— Δια πότε τό γεύμα ; δια την Πέμπτην

— ‘Ας εϊνε και την Πέμπτην.

Μεταξύ του τρίτου και του τετάρτου βάλς, ή μαμα λέγει γρήγορα εις τον μπαμπάν.

— Προσκάλεσέ τον εις γεύμα.

— Ποίαν ήμέραν ;

— Την Πέμπτην.

— Καλά.

‘Ο πατέρας — ποτέ δέν τον είχα ιδή νά παίξη πρόσωπον πατρός που έχει κόρην δια γάμον — επέτυχε λαμπρά. Εϊνε αληθές ότι παραζαλισμένος άπό την μουσικήν όπως ήτο, δέν εϊξευρε τί έκαπε. “Ημουν κάπως ανήσυχη, έλεγα μέσα μου: «Θά κάμη λάθος και θα προσκαλέση κάποιον άλλον». Διόλου. ‘Έκαμε πολύ καθώς έπρεπε την πρόσκλησίον του, ή όποια έγινε δεκτή με ένθουσιασμόν.

Τά μεσάνυχτα αναχωρούμεν, και πριν ακόμη νά έβγοϋμεν από την αύλην των Μερσερέ, φωνάζω :

— Μαμα, παρατηρώ πώς σου καρφώθηκε καλά και σώνει νά τον κάμης αυτόν τον γάμον.

— “Ω! όσον γι’ αυτό γαί.

— Λοιπόν, πές μου κ’ έμένα. . .

— “Αφσέ με δά ν’ αναπνεύσω μιá σταλιά. . .

Εἶμαι κομμένη... Εἰς τὸ σπίτι θὰ τὰ μάθης ὄλα.

Μετὰ μίαν ὥραν τὰ εἴξουρα ὄλα. Εἶνε ἡ πεῖο παράξενη ἱστορία τοῦ κόσμου! Χθὲς τὸ πρωτὶ, εἰς τὰς ὀκτώ, εἶχαν ἐξυπνήσει τὴν μαμὰν διὰ νὰ τῆς δώσουν αὐτὸ τὸ μικρὸ γραμματάκι, τῆς κυρίας Μερσερέ, τὸ ὅποῖον ἦτο πολὺ κατεπεῖρον.

“Ἐγὼ ἡμικρανίαν δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐξέλθω. Ἐλα, ἔλα εἰς τὴν στιγμὴν. Πρόκειται διὰ τὴν εὐτυχιάν τῆς Εἰρήνης”.

Ἡ μαμὰ σηκόνεται καὶ πηγαίνει.

Ἄλλὰ ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον... Ἡ ὥρα ἐπτά' καιρὸς τοῦ φαγητοῦ.

(Ludovic Halévy).

[Ἐπιτετατὸ τὸ τέλος].

A. Π. Κ.

Ο ΧΟΡΟΣ

Μία εἰκὼν ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 1877 διατρίβων προσωρινῶς ἐν * * παρσευρήθην εἰς χορὸν, τὸν ὅποῖον κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς 27 Νοεμβρίου ἔδιδεν ὁ διακεκριμένος φίλος μου κ. Χ. μεγαλέμπορος ἐν τῇ πόλει ἐκείνη. Ὁ κύριος Χ. ἐώρταζε τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του, προσεκάλεσε δὲ καὶ ἐμὲ, παλαιὸν φίλον του, μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐκ τῶν πρώτων οἰκογενειῶν. Παιδιόθεν φίλος τοῦ χοροῦ καὶ τῶν διασκεδάσεων ἐπορευθήναι καὶ ἐγὼ ἵνα συμμετάσχω αὐτῆς τῆς διαχύσεως. Αἱ αἰθουσαι τοῦ μεγάρου τοῦ κ. Χ. ἦσαν λαμπρότατα καὶ μεγαλοπρεπέστατα κεκοσμημέναι, τὰ πάντα δὲ ἐμαρτύρουν καὶ ἐξύμνουν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ.

Μεταβὰς ἐκεῖσε μᾶλλον ἀργά, ἔφθασα καθ' ἡν στιγμὴν ἡ ὀρχήστρα ἔπαιζεν ἐν *ballser* τοῦ Στράους. Δὲν δύναμαι νὰ ἀποκορῶ τὴν ἡδονὴν, ἣν ἡ στιγμὴ ἐκείνη μοι ἐπροξένησε, διάφοροι δὲ σκέψεις ἀνήλθον αὐθόρμητοι εἰς τὸ πνευμά μου.

Πόσον εἶναι ὠραῖον, πόσον εἶναι μαγικὸν τὸ θέαμα τοῦτο! εἶπον κατ' ἐμαυτόν. Φῶς, ζωὴ καὶ εὐθυμία κατέχουσιν ὅλην τὴν αἶθουσαν. Οἱ μὲν ἄνδρες ἀποθέντες πρὸς μικρὸν τὰς φροντίδας τῆς ἡμέρας ἐνασμενίζουσιν εἰς τὴν χαρὰν αὐτῆς τῆς στιγμῆς, αἱ δὲ κυρίαὶ καὶ δεσποινίδες βλέπουσιν ἐνώπιόν των πραγματικὸν τὸ ὄνειρον, τὸ ὅποῖον ἐθέρμανε τὴν φαντασίαν των ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους. Ἄλλὰ τί εἶναι χορὸς; τί εἶναι διασκεδάσις; Ἡθελεν εἶπῃ τις ὅτι εἶναι τὸ ἀντίστροφον τοῦ πραγματικοῦ βίου.

Ἀναλύων τὰς ἐντυπώσεις ταύτας καὶ λησμονῶν πρὸς στιγμὴν τὴν πάλιν καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῆς πραγματικότητος, σχηματίζει τις τὴν καλλίστην καὶ λαμπροτάτην ἰδέαν περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Ἡ Μουσικὴ, ἡ καλλίστη αὕτη τῶν Ὁραίων Τεχνῶν, κατσευάζει πᾶσαν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς, συνεργουσα δὲ μετὰ τοῦ

χοροῦ ἀνυψοῖ τὸ πνεῦμα εἰς τὴν γαληνιαίαν σφαῖραν τῆς εὐδαιμονίας καὶ ἀνακουφίζει τὴν καρδίαν ἀπὸ πάσης δυσαρρεσκείας. Πόσον εἶμαι εὐτυχῆς! ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν. Πόσον εἶμαι εὐχαριστημένος! τῷ ὄντι δὲν μετανοῶ ὅτι ἤλθον, μᾶλλον πρέπει νὰ εὐχαριστήσω τὸν κύριον Χ., ὅστις μὲ προσεκάλεσε νὰ μετάρχω τῆς ὠραίας ταύτης διασκεδάσεως.

Εἶχον ἤδη παρέλθῃ λεπτά τινα τῆς ὥρας καὶ ὁ νοῦς μου κατεχόμενος ὑπὸ τῆς μαγείας τῆς μουσικῆς, τοῦ χοροῦ καὶ τῆς εὐθυμίας εὕρισκετο ἐν εἰδει ἐκστάσεως, ὅτε ἤκουσα ἐκ πλαγίου φωνὴν καλοῦσαν τὸ ὄνομά μου. Ἡ φωνὴ αὕτη μοι ἦτο γνωστὴ, στραφεῖς δὲ εἶδον τὸν φίλον μου κύριον Φ. Ὁ κύριος Φ. εἶναι γνωστός ἐν τῇ πόλει διὰ τὰς ἀρετάς του καὶ διακεκριμένος διὰ τὴν παιδείαν του, ἐπιφοβὸς ὅμως καὶ σεβαστὸς ἐνταυτῷ διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ ἀπότομον τῶν σκέψεων του. Μὲ ἐχαιρέτισε καὶ τότε ἤρχισε μετὰξὺ ἡμῶν ὁ ἐξῆς διάλογος, τὸν ὅποῖον πιστῶς ἐκθέτω ἐνταῦθα.

Φ. — Πῶς διασκεδάζετε; μοι εἶπεν.

Ἐγώ. — Ἐγώ; εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος εὕρισκόμενος ἐν εἰδει ἐκστάσεως ὅτε ἤκουσα τὴν φωνὴν σας.

Φ. — Καὶ ἐγὼ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, περισσότερον μάλιστα πολλῶν ἄλλων, αἵτινες εὕρισκονται ἐνταῦθα καὶ περιφέρονται εἰς τὰς αἰθούσας συνδιαλεγόμενοι μετὰ τῶν Κυριῶν. Οὗτοι δὲν ἤλθον ἐνταῦθα πρὸς ἰδίαν τέρψιν καὶ διάχυσιν, ἀλλὰ κατὰ καθήκον ἵνα εὐχαριστήσωσι τὰς συζύγους των — αὐταὶ τῷ ὄντι διασκεδάουσι. Ἐννοῶ πολὺ καλὰ τὴν δυσἀρεστον θέσιν τῶν ἀνθρώπων τούτων. Προσκαλεῖσαι λ. χ. εἰς ἕνα χορὸν; ἂν μὲν εἶσαι ἀγάμος εὐκολώτατον τὸ πρᾶγμα· πλύνεσαι, ἐνδύσεαι καὶ ἡ ἀμαξα σὲ φέρει μὲχρι τῆς θύρας. Εἰσέρχεται καὶ ἀναριθμητοὶ γυναικεῖοι ὀφθαλμοὶ σπινθηροβολοῦσιν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ σου. Μόνη σκέψις σου εἶναι ἡ διασκεδάσις· ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῖς ἐγγάμοις.

Ἐγώ. — Τί περισσότερον θὰ κάμῃ ὁ ἐγγάμος, παρὰ νὰ κάμῃ ὅ,τι κάμνεις σὺ καὶ νὰ συνοδεύῃ καὶ τὴν κυρίαν του.

Φ. — Καθὼς ὁμιλεῖς, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλοῦστατον. Ἄκουσον ὅμως πρῶτον καὶ κατόπιν φέρε τὰς παρατηρήσεις σου. Ὁ χορὸς καὶ αἱ παρόμοιαι διασκεδάσεις εἶναι πρὸς τὸν ἐγγάμον λυπηρὸν καὶ δυσἀρεστον θέμα. Πρέπει ἐν παντὶ καὶ πάντοτε ἐκὼν ἄκων νὰ ὑποβληθῇ καὶ ἀκολουθήσῃ τὰς ἐξεις ὅσας καθιέρωσε πρὸ πολλοῦ ὁ καλὸς λεγόμενος κόσμος, *il bel mondo*, καὶ αἵτινες ἀποβλέπουσιν ἰδίως τὴν γυναικίαν. Αἱ ἐξεις αὗται, αἵτινες διαδίδονται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη, εἶναι πρὸς πάντα λογικὸν καὶ τίμιον ἀνθρώπον ἀνεξήγητοι, ἵνα μὴ εἶπω ἀνήθικοι.